

TAYLAN ÖZBAY

UĞUR MUMCU

Kemalizm ve Sosyalizm

“Emeđi ile yaşayanların devlet yönetiminde söz sahibi olacakları bir düzeni savunuyorum. Kurtuluş Savaşı’mızın antiemperyalist bilincinden kaynaklanan **Kemalist Devrimi** ve emekçi halkımızın nasırlı elleriyle kuracağı bağımsız **Türk sosyalizmini** savunuyorum, var mı bir diyeceğiniz?..”

telgrāfhane
yayınları

İçindekiler

BAŞLARKEN	9
UĞUR MUMCU'YU UĞUR MUMCU YAPAN NEYDİ?	13
UĞUR MUMCU'NUN YÖNTEMİ	28
UĞUR MUMCU'NUN SİYASİ GÖRÜŞÜ	37
“GERÇEĞİ YADSIYARAK DEVRİMCİLİK YAPILMAZ”	51
UĞUR MUMCU VE TAM BAĞIMSIZLIK	61
UĞUR MUMCU VE EYLEMSEL LAİKLİK	70
UĞUR MUMCU'NUN MİLLİYETÇİLİĞİ	80
DEMOKRASİ, HUKUK, İNSAN HAKLARI	89
NE OLURSA OLSUN TERÖRE KARŞI OLMAK	95
<i>KÜRT SORUNU</i>	99
DEVİRİMCİ MÜCADELENİN ÖNCELİĞİ: ÖRGÜTLÜLÜK	108
UĞUR MUMCU, YÖN VE TİP	116
UĞUR MUMCU VE DOĞAN AVCIOĞLU	119
UĞUR MUMCU VE MEHMET ALİ AYBAR	130
BİR KAYNAK OLARAK ULUSAL KURTULUŞ SAVAŞI	152
MUSTAFA KEMAL'İN AMACI	158
ATATÜRKÇÜLÜK NE DEMEKTİR?	162
KEMALİZM BİR İDEOLOJİ DEĞİLDİR	170
KEMALİZMİN EVRENSEL YORUMU VE KONUMU	174
GÜNÜMÜZDE ATATÜRKÇÜLÜK SAVAŞI	180
DEVİRİMCİ, KEMALİZMİ REDDEDEMEZ	184

DONDURULMUŞ DEĞİL, GÜNCEL KEMALİZM	188
UĞUR MUMCU'NUN SOSYALİZM İNANCI	198
TÜRK SOSYALİZMİ.....	202
DEMOKRATİK SOSYALİZM	208
KURAMSAL VARSAYIMLARDAN, SOMUT GERÇEKLERE	213
KİTLELERE ULAŞMAK	223
SOSYALİZM BİTMEZ	227
AYRI AYRI NEHİRLERDEN AYNI YÖNE AKAN TAŞKIN SULAR	232
BİTİRİRKEN.....	237

“Kalem kavgası değil, düzen kavgasıdır bu...”

Uğur Mumcu

BAŞLARKEN...

Birkaç yıl önce, Uğur Mumcu'nun ölüm yıl dönümünde yazdığım yazıya dair gelen bir elektronik postada, genç bir okurun teşekkürü yer alıyordu, benim için ürpertici bir teşekkürdü bu...

"Bugüne kadar Uğur Mumcu'nun adını çok duydum ama hiç okumamıştım, yazınızdan sonra kitaplarını da okumak istedim." diyordu.

Muhtemelen üniversite öğrencisi bir gencin, o güne dek Uğur Mumcu okumamış olması, onu artık çokça sosyal medyada yer alan birkaç bilindik sözü dışında tanımaması gerçekten mümkün müydü?

Mumcu öldüğünde ben on yaşındaydım. Onun gidişini, bir anda doğan o büyük boşluğu anlamlandırmam mümkün değildi, ama Ankara'da siyah şemsiyeleri ile yürüyen bir büyük kalabalığı televizyon ekranında izlerken, anne ve babamın yüzlerindeki üzüntüden hissedebiliyordum gidenin önemini.

Ya o anı anne ve babasının yüzlerindeki üzüntüde dahi görememiş olanlar?

Ya Mumcu'nun ölümünün ardından geçen yirmi dört yılda yetişmiş kuşaklar?

Fikirlerini topluma anlatabilmekteki yetkinliğiyle öne çıkmış böylesi bir kalem, ölümünden sonra simgesel anlamını

korumakla beraber, fikirlerinin genç nesillerle arasındaki bağ, aradan geçen yıllar uzadıkça zayıflıyor olabilir mi?

Bu korkutucu...

Bu kitap, hayatı boyunca Uğur Mumcu'nun düşüncelerine önem vermiş, onun yol ve yönteminin Türkiye için hayati değere sahip olduğuna inanmış birinin işte tam da bu korkuyla kaleme aldığı bir çalışmadır.

O gençler için yazılmıştır...

Anlatılmak istenen Uğur Mumcu'nun hayatı değildir. Mumcu'nun hayatında öne çıkan, onun değer verdiği, hayati bulduğu kavramlara bakış açısı ve bu kavramlarla tanımladığı siyasal görüşlerini, gündelik hayata uygulama yöntemidir.

Uğur Mumcu, bir teorisyen değil, bir eylem adamıydı. Siyasal düşüncelerini, ancak bu düşüncelerle eyleme geçip, toplumcu mücadelede yer tuttuğunda geçerli kabul ediyordu.

Bu kitabın birinci amacı da salt ideolojik söylemlerle durağanlaşmış bir tavır yerine, Mumcu'nun ideolojilerden temel alan ama onları mutlaka güncel siyasi kavgaya uyarlayan devrimci tutumunu ve onu bu noktaya ulaştıran sorumluluk duygusunu öne çıkarmaktır.

İkinci amaç, Mumcu'nun, son yıllarını saymazsak, iki kutuplu dünya gerçekliğinde yaşamış olduğundan hareketle, bu şartlarda inşa ettiği Kemalizm ve sosyalizm inançları ile bu inançların değişmez unsuru saydığı, demokrasi, hukuk, insan hakları, laiklik, teröre karşı olmak, örgütlü mücadeleyi savunmak gibi değerlerine dair görüşlerini ortaya koyabilmektir.

Ve elbette en başta tam bağımsızlığa dair düşüncelerini...

Bu kitapta en çok duyacağınız kavram "tam bağımsızlık" olacak şüphesiz...

Uğur Mumcu, Kemalizme de sosyalizme de inanıyordu.

Ve bugünkü anlamlarının çok ötesinde yorum ve bakış açılarıyla bağlı olduğu bu iki değerden yola çıkıp şekillendiği devrimci tavrı, bu tavrıla sergilediği somut mücadeleye verdiği önem, onu ölümsüz kıldı...

UĞUR MUMCU'YU UĞUR MUMCU YAPAN NEYDİ?

*"Gözlerin açıksa göreceksin.
Kulağın sağır değilse duyacaksın.
Ellerin kesik değilse uzanacaksın."*¹

Uğur Mumcu'nun bütün yazılarını, kitaplarını, röportajlarını defalarca okuduğunuzda Uğur Mumcu'yu Uğur Mumcu yapan o temel değerın ayırdına varıyorsunuz. Onu diğerlerinden ayıran, farklı kılan özelliği satırların arasından sıyrılıp, zihninizde berraklaşıyor:

"Sorumluluk duygusu."

Mumcu'nun yazın ve eylemine yön veren ve onu güçlü kılan en temel duygu.

Sorumlu olmak, üzerine çok düşünmediğimiz ama sıkça kullandığımız bir kavram. Bu duygunun, bu bilincin gereğini yerine getirmenin yükümlülüklerini pek düşünmeyiz. Hepimiz bir şeylerden sorumluyuzdur ama çok azımız bunun hakkını veririz.

Uğur Mumcu, toplumsal ve siyasal bilincini kazandığı andan itibaren kendisini çevresinde, ülkesinde, yaşadığı dünyada olup biten her şeyden sorumlu hissetmiş bir aydın.

1 Çağın Suçu, Uğur Mumcu, Yeni Ortam, 20 Ocak 1975

Üzerine bastığı toprağa karşı, birlikte yaşadığı halka karşı bir sorumluluk bu; tarihe ve devrime karşı, yarının evlatlarına karşı; ezilen, hakkı yenen, geri bırakılanlara karşı yürekte duyulan bir sorumluluk...

İnancım o ki Uğur Mumcu'yu geri kalan herkesten ayıran en önemli farkı bu sorumluluk duygusunun gereğini aklıyla, gücüyle, bilinciyle, birikimiyle, mücadelecilik kimliğiyle tam anlamıyla yerine getirmiş olması ve bu gereği yerine getirirken bir an olsun gölgelere saklanmayı, geri adım atmayı, kaçak dövüşmeyi, sinmeyi, soyut söylemlere dolanarak, teori çukurlarına yuvarlanarak kavga ediyor-muş- gibi yapmayı aklından dahi geçirmemiş olmasıdır.

Uğur Mumcu, neye ve kime karşı dövüştüğünü en başından beri biliyordu. Ve bu kavgada halkına karşı sorumluluğu vardı, görevini savsaklayamazdı, yapabileceğinin en iyisinin bir adım gerisinde konumlanamazdı; bu yüzden yazdığı her satır egemenleri koltuklarında titretti, bu yüzden kime karşı durduysa onun ne olduğunu olanca açıklığıyla halkına anlattı. Kirli bir düzenin karşısında laf kalabalığıyla oyalanmadı, o kirli düzenin gizli kapaklı oyunlarını her seferinde deşifre edip, bundan zarar görenleri, görecek olanları uyardı, onları savundu.

1990 yılında bir dergi için kendisiyle söyleşi yapan Suat Aksoy, şu notu düşüyordu:

"Uğur Mumcu'yla konuşurken bir özelliği hemen dikkati çekiyor. Ne kadar çok şeyi, ne kadar yoğun yaşamakta! Beyni bilgisayar gibi çalışıyor âdeta, sayısız isim, sayısız tarih ve sayısız olay birbirine bağlanıyor, birbirine karışmadan. Onca doküman biriktirmesine ne gerek var diye düşünüyorsunuz, nasıl olsa hepsi hafızasına kaydedilmiş durumda. Bu biraz ürkütücü geliyor. Neyse ki konuşma

ilerledikçe Mumcu'nun duygusal boyutu da ifşa oluyor ve rahatlıyorsunuz. Hatta bazı olayların onu ne kadar derinden etkilediğini gördüğümüzde araştırmacılığının, iz sürücülüğünün gerisindeki motivasyonun, yoğun duygularından kaynaklanabileceği aklınızdan geçiyor."²

O yoğun duygular, Mumcu'nun sorumluluk bilincini keskinleştiriyor, kalemini biliyordu. O yoğun duygular, Türkiye tarihine Uğur Mumcu adını koskocaman puntolarla yazacaktı.

Ağabeyi Ceyhan Mumcu, o henüz çok gençken ve kendisine toplumsal kavgada en etkili olacağı yeri ararken yaşanmışlara şöyle bir örnek verir:

"Önce avukat oldu, şanslı bir avukattı. Çünkü stajını Cemal Reşit Eyüboğlu'nun yanında yaptı. Eyüboğlu Yön'ün sahibiydi. Uğur'un stajı bittiğinde gözündeki katarakt rahatsızlığı nedeniyle işlerini Uğur'a devretti. Muammer Aksoy, Petrol Ofisi'ne danışman oldu, işlerini Uğur'a devretti. Fakat bir gün Mümtaz Soysal, 'Hukuk Fakültesi'nde İdari Hukuk Kürsüsü'nde asistanlık kadrosu açılacak, lisan olayını, sorununu bir yıl içinde çöz ve seni bu sınavla sokalım' dedi.

Hemen kararını verdi, avukatlığı bıraktı, Londra'ya gitti. Bir yıl kaldı, döndüğünde iyi biçimde İngilizce öğrenmişti. Başka teklifler de oldu Uğur'a; bir profesör eve geldi, NATO bursu önerdi. Uğur hemen reddetti. O zaman Uğur'un iyi, parlak, zengin bir gelecek değil toplumsal kavgada bir yer aradığını hissettim."³

Önce avukat olur Uğur Mumcu, ardından üniversitede asistanlığa başlar, sonunda gazetecilikte karar kılar. Bugünün değerler dünyasında ancak kötü bir kariyer planı kabul edi-

2 Eğilmeden Bükülmeden, Uğur Mumcu-Söyleşiler, um:ag Vakfı Yayınları, sy: 139

3 Kardeşim Uğur Mumcu, Ceyhan Mumcu, Kaynak Yayınları, sy: 29

lebilecek bu adımları hep ama hep bilinçli bir şekilde atmaktadır oysaki.

“Ben gazeteciliğe gazetecilik diye başlamadım. Ben devrimci bir insanım. Devrimci düşüncelerimin gazetecilikte yayılması için gazeteciliğe başladım.”⁴ der.

Uğur Mumcu, devrimci kelimesinin anlamını en doğru şekilde yansıtabilmek için, toplumsal kavgadaki yerini belirlemek için gazeteci olur sonunda. Hem zaten gazetecilikte de avukatlık mesleğinden tamamen sıyrılmaz. Şöyle der:

“Ben kendimi gazetecilik mesleğinde de birtakım insanların avukatı sayıyorum, işte kavgacılığım da bu yüzden...”⁵

Devrimci düşüncelerinin yayılması için başladığı gazetecilikte konumunu toplumda hakkı yenen, ezilen, geri bırakılan, sesi kısılanların avukatlığı olarak belirler. En başta onlara karşı sorumludur.

Uğur Mumcu, hem Kemalist hem sosyalist bir gazetecidir. Türkiye topraklarında tarihi ve siyaseti doğru okuyan bir aydınının bu iki kavrama da sahip çıkması gerektiğini bilir. Ama ne Kemalizmi bugünün Kemalizmine; ne sosyalizmi, bugünün sosyalizm anlayışına benzer. Toplumuna karşı duyduğu sorumluluk duygusunun, devrimci düşünceleriyle harmanlandığı bir bütündür onun çizgisi. Bu yüzden sosyalizmi de Kemalizmi de akılcı, gerçekçi ve bu topraklara özgüdür; güçlüdür.

Sırtlandığı değerlerle toplumsal kavgada bir taraftır Uğur Mumcu:

“Toplumsal olayda ‘hakem’ olunmaz, ancak ‘taraf’ olunur”⁶ ona göre. **“Çevrenize bakın.”** der, **“Gazeteleri okuyun.**

4 Eğilmeden Bükülmeden, Uğur Mumcu-Söyleşiler, um:ag Vakfı Yayınları, sy: 106

5 Eğilmeden Bükülmeden, Uğur Mumcu-Söyleşiler, um:ag Vakfı Yayınları, sy: 43

6 Sistem, Uğur Mumcu, Cumhuriyet, 4 Nisan 1979

Bu tarafsızlara her gün rastlayacaksınız. En tehlikeli olanlar bunlardır. Çünkü bunlar, 'tebdili kıyafet etmiş' korkaklar, gericiler ve sömürücülerdir. Tarafsız aydın olmaz. Aydın, halkın devrimci savaşına inanmış insandır. Tarafsız aydın olmak, kamuoyunu dolandırmak demektir."⁷

Oysa bırakın gazeteciyi, aydını, "bir okumuş için iki yol vardır" Mumcu'ya göre:

"Ya bu düzenin sahiplerinin emrine girilir ya da yarınki devrimci düzen için işçilerle, köylülerle, devrimcilerle birlikte bu düzene karşı savaşılır. Eğer bir okumuş, egemen sınıflar safında yer tutmuşsa, bütün dünya nimetleri onundur. Arabalar, katlar, Avrupa gezileri, sosyete sütunları onlar içindir! Bu cins okumuşlara aydın denilmez. Bunlar açıkça egemen sınıfın uşaklarıdır.

Bir de egemen sınıflara karşı savaşanlar var. Ölüm tehdidi bunlar içindir. Polis fişleri bunlar içindir. Geçim darlığı bunlar içindir. Cezaevleri, kelepçeler hep bu devrimci aydınlar içindir. Bunlar, 'en az namussuzlar kadar cesur' olanlardır."⁸

Mumcu ömrü boyunca onların başında gelir, yaşadığı ülkenin aydınları da öyle olsun ister; halkı, kendi kaderinden vazgeçmesin, olan bitene kayıtsız kalmasın, olup biten ne varsa ona müdahil olsun, toplumsal meselelere duyarsız olmasın ister.

17 Ağustos 1974'te Yeni Ortam'daki köşesinden, "Kim Uğraşacak?" diye sorar. Çocuklarının toplumsal meselelerle uğraşıp, güvenli geleceklerini riske atmasından korkan, bundan şikâyet eden anne babalardan bahseder. Yazının sonunda, "**Bütün anne ve babalar çocuklarının bu işlerle uğraşmasını**

7 Tarafsız Aydın, Uğur Mumcu, Devrim, 13 Ekim 1970

8 Tarafsız Aydın, Uğur Mumcu, Devrim, 13 Ekim 1970

istememezlerse, bu işlerle yetimhaneden yetişenler mi uğraşacaktır sadece?”⁹ der.

Aynı yıl 9 Aralık'ta kaleme aldığı 'Sorumlu Olmak' başlıklı yazısında, halkına ve insanlığa karşı sorumlu her aydının kuşanacağı inancı tarif eder: “Unutmayalım ki ‘cesur bir kez, korkak bin kez ölür’. Önemli olan, insanın böyle bir toplumda bir ‘mezar taşı’ gibi suskunluk simgesi olmamasıdır.”¹⁰

“Demokratik toplumlarda bir kişiye yapılan haksızlık bütün topluma karşı yapılmış sayılır. Bu bilinç yerleştirilmedikçe, haksızlıkların ve adaletsizliklerin önüne geçmeye olanak bulunamaz.

‘Bana dokunmayan yılan bin yaşasın...’ felsefesi, toplumun bütün bireylerini sarar ve birçok insan:

‘Adam sen de...’ bencilliği ve bireyciliği ile yetişir. Herkes kendi küçük dünyasının kabuklarında, sessiz sedasız yaşamayı hüner sayar.

‘Sen mi kurtaracaksın?’ gibi sorularla kavgadan gürültüden uzak tutulmak, günlük yaşantının mutluluk zırlarıyla sarılıp sarmalanmak hiçbir yasanın suç saymadığı ve birçok insanın da küçük görmediği bir yaşam biçimi olarak belirir.

‘Beni düşünmüyorsan, çocuklarını da mı düşünmüyorsun?’ gibi duygusal tepkilerin gözdağlarıyla sıkıştırılmış sorumluluk duygularının sınırladığı insanlar, yaşamlarında bir başka mutsuzluğun gölgeleri ile boğuşup dururlar öylece.

Düşündüklerini bir kez bile yüksek sesle söyleyememiş, öfkesini karşısındakinin yüzüne hiç haykırmamış bir insanın bilinç ve duygu dünyasında doğan girdaplar belki de sabah akşam boğmuştur kişiliğini.

9 Kim Uğraşacak, Uğur Mumcu, Yeni Ortam, 17 Ağustos 1974

10 Sorumlu Olmak, Uğur Mumcu, Yeni Ortam, 9 Aralık 1974

Kendi kişiliğinin katili olmak da güç iştir basbayağı. Susmak... Susmak... Hep susmak. Konuşmamak, konuşmamak... Üstlenilen görev budur bütün yaşam boyunca. İnsanları saran küçük çemberler büyüye büyüye demokrasinin boynuna bir halka gibi geçer. Suskunluk kural, konuşmak ve eleştirmek de kural dışı olur bir süre sonra.

Bir kişiye yapılan haksızlığı her insan yüreğinde ve bilincinde duymalıdır bütün ağırlığınca. Bu sorumluluk bilinci kurulmamışsa, her yeni haksızlık bir 'kader' gibi benimsenir bütün toplumda. Oysa ne yoksulluk ne de haksızlık 'kader'dir. Yoksulluğun ve haksızlığın nedenleri vardır. Bunları birer birer saptayıp toplumun önünde haykırmak gerekiyor.

Toplumdaki her insandan beklenen de bu değildir aslına bakarsanız. Herkes, kendi görevinin sınırları içinde dirençli olabilse bir ölçüde kolaylaşır işler.

Yargıçsınız; önünüzdeki sanığın suçsuz olduğunu biliyorsunuz. Fakat emir almışsınız. Mahkûm edersiniz bile bile.

Doktorsunuz; önünüze işkence evlerinden getirilen bir hasta çıkarırlar. Verilen emirlere uyar, sahte raporlar düzenlersiniz.

Memursunuz, amirsiniz; bir altınızdaki memurun sicilini bozmak için verilen emirleri körü körüne yerine getirirsiniz. Belki sivilsiniz, terfi bekliyorsunuzdur. Belki de albaysınız, generallik sırasındasınız. Hemen bozarsınız sicilleri. Başkalarının mutsuzluğu üzerine kendi mutluluğunuzu kurmak istersiniz.

Kimler gelir kimler geçer böylece...

Aynı çark, insanları öğütür. Dönme dolap gibidir yaşam. Bakarsınız yüksektesiniz, bir bakmışsınız inmişsinizdir o

yüksek yerlerden. Geriye sadece insanın kişiliği ve onuru kalmıştır. Bu onuru, daha yükseklere sıçrayabilmek için bir 'pey akçesi' olarak sürenler, önünde sonunda bir insanlık yıkıntısı, bir 'enkaz' olarak kalırlar belleklerde.

Yirminci yüzyılda uyarca direnişin adıdır 'medeni cesaret'. Bu konuda çok zengin değil toplumumuz. Bir kaplumbağa gibi yaşamayı, bir 'sürüngen' gibi beslenmeyi, bir 'yılan' gibi yükseklerle tırmanmayı hüner saymışız yıllarca. Sorumluluk pınarlarından, bilinç çeşmelerinden gürül gürül akan kişilikleri, köhnemiş yasaların kısıkcı altında yaşatmayı tek çıkar yol bilmişiz yıllarca.

Karanlıklarla beslenen korkuları, bir tel örgü, bir dikenli tel gibi sarmışız dört bir yanımıza. Yüreksizliğin özrünü bir parça da kendi küçük dünyalarımızın mutluluğuna sığınarak gidermek istemişiz.

Bir kişiye yapılan haksızlık, bütün topluma karşı işlenmiş bir suçtur. Bu bilinci paylaşmak ve bu sorumluluğu yerleştirmek zorundayız. Uyarca paylaşılan sorumluluk bilinci, özgürlüğün de demokrasinin de tek güvencesidir. Bu güvence sağlanmadıkça, demokrasinin temeline bir tek taş bile konmuş olamaz.

Unutmayalım ki 'cesur bir kez, korkak bin kez ölür.' Önemli olan, insanın böyle bir toplumda bir 'mezar taşı' gibi suskunluk simgesi olmamasıdır."

Kısa süre sonra, 20 Ocak 1975'te kaleme aldığı, "Çağın Suçu" başlıklı yazısında da aynı konuya vurgu yapar, insanların, içinde yaşadıkları topluma ve insanlığa karşı sorumlu olduklarını, onlara dayatılan yaşam şartlarına, sınırlara, uğradıkları haksızlıklara karşı ses çıkarmak, sorumluluk alıp müdahale etmek zorunda olduklarını yazar aynı inançla:

"Bir kişiye yapılan haksızlık bütün bir topluma, bütün

insanlığa karşı işlenmiş bir suçtur çağımızda. Bu bilinç, çağımızın en onurlu aşamasıdır. Bu bilinci paylaşmayan, paylaşmaktan korkan toplum, kendi çağının çok gerisinde kalmıştır.

Susmayı, kendi kabuğunun içine çekilmeyi, bir yaşam biçimi, bir kişilik simgesi olarak benimseyen insanlar vardır. Özgürlükleri ve silahları konuşmamaktır. Her adaletsizlik, onların eylemsizliğinden güç alır biraz da.

Her dönemde ezenden, yönetenden ve güçlüden yana olmayı hüner sayanlar vardır. Bütün baskı yöntemleri, bu gibi insanları birer kerpeten, birer maşa, devrimcilerin boynuna dolanan bir ip gibi kullanır. Sonra, bu baskı yönetimini yıkan güce araçlık ederler aynı insanlar.

Baskıya boyun eğmeyen, gelen geçen yönetimlere maşalık etmeyen, içinde insanlık onurunu bir değışilmez hazine gibi saklayan insanlardır çağlarına ve toplumlarına yakışanlar. Faşizmin utanç duvarlarına karşı birer 'fedai mangası' gibi dövüşenler her toplumda, her dönemde, karanlığa karşı sıkılmış bir yumruk gibi uzanıp geliverdiler bugüne kadar. Açılan yumrukların içinden özgürlük güvercinleri uçtu havaya.

Ellerini kana bulayanlar, içlerindeki korkuların mezar taşlarıyla yaşayanlar, aynı adaletsizliğin ve aynı suçun ortaklarıdır hep birlikte. Gözlerin açıksa göreceksin. Kulağın sağır değilse duyacaksın. Ellerin kesik değilse uzanacaksın."¹¹

Ne yazdıysa ona sadık kalarak yaşadı Uğur Mumcu.

Haksızlıkların, hırsızlıkların, yolsuzlukların, sömürünün, gericiliğin, terörün üzerine yürürken bir an duraksamadı.

11 Çağın Suçu, Uğur Mumcu, Yeni Ortam, 20 Ocak 1975